

Пролог: Знову у Гленмерлі

Є ільська дорога, глуха та пустельна, слалася вперед, біліючи в сяйві місяця. Нею поволі рухався двомісний спортивний MG-TD із вимкненими фарами й опущеним верхом. Водій пильно приглядався до кожного дерева та закутка гостинця. Нечисленні будиночки сповивала темрява й тиша, оскільки було вже далеко за північ. Високо в небі завис місяць уповні. М'яке червнєве повітря переповнювали пахощі квітів і молодого зела.

Попереду правобіч забіліла дощата огорожа. Тут від основної дороги плавно відгалужувався невеличкий путівець. Паркан зі збитих навхрест дощок біг уздовж нього та зникав на вершині невисокого пагорба. Авто шарпнулося, потім посунулося ще на декілька ярдів і сповзло на узбіччя під великий дуб. Чоловік випростав своє довготелесе тіло й виліз із машини.

Ніч була тихою, лишень легкий шелест листя над головою свідчив про ледь відчутний плин повітря. Десь неподалік раз у раз нудно та мляво валував чийсь самотній пес.

Подорожній, чоловік літ під сорок, спершу стояв, вдивляючись у гіллясту крону над собою, а потім пружним сягнистим кроком рушив дорогою уздовж білої огорожі. За парканом він побачив стару черешню: зненацька пригадався гострий солодкий смак нагрітих сонцем ягід і роздратований гвалт птаства на хлопчиська, який насмілився грабувати їхнє дерево. За якусь сотню ярдів, на вершині пагорба, чоловік дістався до двох масивних кам'яних стовпів, які творили собою браму. То була брама Гленмерла. Легка усмішка торкнула чоловікові уста, коли той поглянув на лівий стовп. Пригадав випадок, як молодший брат видерся на нього й несамовито розмахував руками до пожежного авта, котре приїхало на виклик, щоби загасити невеликий вогонь у кімнаті для челяді. Крізь ворота пролягла дорога. Біла й тиха під місяцем, вона збігала з пагорба й там унизу завертала в невеликий парк. Сам будинок, розташований на іншому пагорбі, ховався за деревами.

Завмерши, подорожній роззирався. Легенький вітерець торкнувся його обличчя, немов несміливі пестоці. На мить другу чоловік заплющив очі, як завжди уявивши собі її присутність у леготі. «Деві? – пробурмотів він. – Люба?». Після чого рушив крізь ворота. Під ногами зарипіла жорства. Обабіч тополиної алеї розкинулися луки, порослі дикими суницями. Знову хвилею набігли спогади: сніжно-біла скатертину, блакитний із білим глибокий таріль, ущерть наповнений свіжими добірними ягодами та шматки пісочного печива в густій жовтій сметані. Сметану купували на сусідній фермі. Ковтнувши слину, він рушив далі.

За луками дорога поступово звертала вниз до великих дерев, де гніздилися чорні дрозди. Там світло й тінь хаотичними плямами вкрили гравій. Тепер, коли чоловік зійшов додолу, він почув як зліва до нього долинуло дзюрчання води, – то жебонів струмок. Видно було, як той мерехтів живим сріблом

під місячним сяйвом. У густому мороці танцювали світлячки. Біля підніжжя пагорба правобіч відкрилася невелика галявина, і – о, так, ось він – невеличкий ставок, зарослий ліліями. Радше «був»: тепер висох, лише буйна трава нависала над ним із берегів. Чоловік глянув на нього, і той зненацька наповнився водою. Під яскравим літнім сонцем увесь берег ряснів дїтьми. Ставочком плів невеличкий фрегат, подарунок із далекої Англії: усі вітрила було поставлено, а на кормі тріпотів білий британський військово-морський прапор. Фрегат супроводжувала малесенька гарненька шлюпка. Коли іграшкова флотилія заганялась у зарості лілій, хлопчику доводилося брести мулистим дном, щоби визволяти її. Чоловік знову глянув – ставок був сухим. Під місячним сяйвом подорожній рушив далі.

Нарешті він дістався міцного дерев'яного моста. Саме тут колись прощався зі своїм братом і Деві, коли відїжджав на флот. Пригадує, як Деві тоді сміялася, а на її каштановому волоссі вистрибували сонячні зайчики від проміння, що пробивалося крізь листя. Однак за декілька місяців Деві рішуче перетнула блакитний Тихий океан, щоби бути поряд із ним. Але насправді прощання, про яке вони тоді й не здогадувалися, було із Гленмерлом. У ту воєнну пору помер його жвавий енергійний батько, й садибу довелося покинути. Зараз, за добрий десяток років по тому, він знову стояв на старому мості. І Деві – о, це просто неймовірно, особливо тут – теж мертва. А Гленмерл без жодних змін, наскільки можна було охопити поглядом, за винятком висохлого ставка, лежав перед ним під місячним сяйвом, мирний і прекрасний.

За мостом дорога тяглася на пологий невеликий пагорб, де стояв будинок. Зараз у потоках місячного сяйва будівля цілковито відкрилася його зору, простора, довга та біла. Колись у його часи вікна в ній могли світитися ледь не до світанку,

принаймні нічник у маминій кімнаті. Тепер же будівлю огортала суцільна темрява. Він, звісно, міг би приїхати сюди вдень, нинішній власник маєтку прийняв би його, однак чоловікові не хотілося бачити в цьому місці чужих людей. Подорожньому справді не хотілося заходити далі моста. Він окинув поглядом затишну сільську садибу: позаду неї темнів гай, а спереду на схилі розкинулися луки. Далі його погляд зупинився на Південному Пагорбі, де він хлопчиськом, бувало, частенько лежав, розглядаючи зорі крізь батьків мисливський бінокль. Унизу під тим пагорбом на віддаленому лужку росла верба. Зараз вона здавалася більшою, ніж він її пам'ятав. Як тільки усвідомив це, то відразу зауважив, що і в'яз на розворотному кільці перед будинком виріс, і темний конус, який власне був блакитною ялинкою на краю лужка, теж: дерево стало вже вдвічі вищим за його високого батька. Відразу за ялиною місцевість спадала додолу, за винятком Платанового Горбика, своєрідного невеличкого мису в морі різнотрав'я, де під розлогим, розгалуженим від самої землі платаном любляв сидіти його батько. А за будинком росло могутнє, вище за всі три поверхи, букове дерево, на яке хлопчиком любив видиратися попри всі заборони матері. Умостившись на верхівці бука, на висоті, що вдвічі перевищувала висоту будинку, він відчував, як у поривах вітру розхитується велике дерево. Дещо віддалік від будинку й інших господарських прибудов стояла заросла виноградом альтанка, а за нею ріс фруктовий сад, котрий простягся аж до самого лісу. Найдальший ріг саду, який двома своїми боками впирався у ліс, називали «його володіннями». Там примостилася невеличка халабудка із двоюрисною лежанкою, де він мав змогу «поспати на свіжому повітрі». Йому смакували яблука, тому весь куток засадили яблунями десятка сортів, із яких найбільше він вподобав хрусткий Джонатан. Ех, зараз би його чи хоча би гроно червоного винограду

з альтанки. Пригадав як улітку на світанку виходив, бувало, зі своєї халабудки, зарослена трава холодила його босі ноги, а він тамував голод виноградом, аж доки кухар не спускався зі свого піддашся й не готував сніданок: яечню з беконом і ковбасою.

Чоловік згадав тогочасний інтер'єр будинку: вітальня, де на елегантній старовинній софі роботи знаменитого Дункана Файфа любила відпочивати його мати, різьблене крісло від Чіппендейла, котре з Англії привезла двоюрідна бабуся, яскраві перські килими на підлозі, білі колони каміна. Поряд із камином, який стояв у віддаленому кутку видовженої кімнати і звідки можна було пройти в робочий кабінет батька, стояло піаніно: в уяві зринула мама з її каштановим волоссям, зібраним у високу зачіску, – акомпануючи, вона своїм чистим сопрано любила співати арії з улюблених оперет. Іноді, кинувши швидкий погляд за вікно, він бачив її у квітнику, де вона підрізала квіти чи радилася з їхнім стареньким садівником.

Коли подорожній був дитиною, онук садівника товаришив йому в іграх. Вони разом вудили рибу у струмку за допомогою зігнутих шпильок, купалися, блукали гаями, іноді з його молодшим братом, який, наче песик, прочісував дорогу попереду. Часом вони удвох вибирались із його халабудки на нічну виправу, щоби поцупити в сусіднього фермера кавун-другий – крадені кавуни завжди солодші – після чого поверталися додому. Там біля халабуди стояв стіг сіна, на якому вони, вмостившись, наминали кавунячі барани, що стікали соком, а довкола них під зорями шугали кажани.

Він уявою повернувся до оселі. Крізь двері в кабінет бачив батька, який сидів у глибокому шкіряному кріслі під «готичною» лампою, що відкидала вигадливу тінь, оточений книжками та люльками, та вікно, прочинене до лісу. Ще одні епізоди

з батьком зринули у спогадах: батько із книжкою на розкладному стільці під деревом на Платановому Горбику, або він і батько морозяного ранку з рушницями. Пригадується дивне хвилювання, із яким хлопчиком завжди очікував несподіваного зриву птахів або метляння білих кролячих хвостиків через луг. Якось він підстрелив ворону, яку потім приніс додому й підселив до білих кроликів та інших звірят, разом зі змією, яких підгодовував і за якими спостерігав.

У його уяві промайнули інші люди, тітки та двоюрідні брати й сестри, які зупинялись у Гленмерлі. Оселя завжди була наповнена людьми. Чоловік подумав про свою тітоньку з Кентукі, яка розмовляла тихим, лагідним голосом, про її кругле бляшане пуделко, котре привозила із собою. Пуделко було вщерть заповнене домашніми шоколадними й іншими цукерками, особливо білими, які просто танули в роті. Їх можна було приготувати лише на мармуровій стільниці. А ще ті її домашні бісквіти й домашні шиночки з окостами. Тітонька з її сином часто відвідували Гленмерл, а він – їхню оселю у Блюграс. Чомусь пригадалася ферма, де виріс батько. Господа називалася Чарівна Діброва, гайочки довкола неї дід-математик сформував як математичні фігури. Згадалося, як сидів у нього на колінах, тримаючи в руках подарований маленький золотий долар. Згодом він відвідав дім другого дідуся: то був просторий вікторіанський будинок, опоряджений багатьма верандами. Його зусібч оточували численні тінисті галявини. У будинку було чимало цікавих закапелків: вікно сходової клітки, квадратні шибки якого були темно-червоними, ванна кімната великою, наче спальня, посеред якої стояла неосяжної довжини бляшана ванна, на підлозі примостилася решітка, крізь яку у ванну надходило нагріте в кухні повітря. Коли купався, то міг розчути жваві розмови. А запаморочливі запахи підсмаженого бекону змушували

його швидше закінчувати те купання. А може, то глибокий баритон дідуся змушував поквпатися. Як зараз бачив його перед собою: із розкішною сивою бородою, жвавого й товариського, без сумніву, незмінного мера його містечка.

...Деся далі за течією струмка пробудилася якась пташина й коротко писнула. Примарний нічний спостерігач повернувся до Гленмерла й думкою піднявся у власні володіння поверхом вище, у чудернацьку кімнату, що мала Г-подібні обриси з вікнами над гвинтовими сходами, рушив уздовж коридора в закуток, який, по-суті, був глухим крилом будинку. В іншому вигині кімнати, ще відтоді як був хлопцем, стояли книжкові шафи, що тягнулися аж під стелю: батьки давали йому будь-яку книжку, про яку він тільки міг подумати. Пригадує свій «Острів скарбів», оправлений у жовту палітурку зі зображенням на ній Довгим Джоном і батьковим підписом: «Любому сину в день його десятиліття». Книжкові шафи утворювали куток, де примостилися гвинтівки та дробовики, а на полицях зберігалися гідні, на його думку, предмети колекціонування: лияла зміїна шкура, шматок скам'янілого дерева, справжня заспиртована змія й інші скарби. Зверху стояли фото хлопців із його школи: один із них, вельми гордовитого вигляду, сидів верхи у шоломі, тримаючи в руках ключку для гри в поло; поряд – фотографія його самого верхи на гнідому поні. Позаду фотографій до стіни був пришпилений мініатюрний прапор Південної Конфедерації. У другому куточку кімнати стояли письмовий стіл і комод зі старого вишневого дерева, котре сяяло теплою червонястою барвою. Над комодом висіла картина із зображенням вітрильника під прямокутними вітрилами на тлі променистого чи то сходу, чи то заходу сонця. Проте він ніколи не сумнівався, що то був світанок, і корабель, стрибаючи із хвилі на хвилю, мчав на захід: *«Під повними вітрилами, під креном, промчатися крізь душу*